

15.07.2026 r. - Uwaga na stres termiczny u chmielu

Niespotykane wysokie temperatury, które występowały w Polsce pod koniec czerwca, a następnie gwałtowne ochłodzenie wpłynęły niekorzystnie na rośliny chmielu. Chmiel jest rośliną klimatu umiarkowanego i źle toleruje ekstremalnie wysokie temperatury, szczególnie w połączeniu z suszą. Temperatura przez kilka dni, zarówno w dzień jak i w nocy, znacznie przekraczała wartości optymalne dla tego gatunku, co było przyczyną szoku termicznego.

Na niektórych chmielnikach obserwowano oparzenia liści w górnej części roślin. Gwałtowny skok temperatur zakłóca również wiele procesów metabolicznych w roślinie – zwiększa intensywność oddychania, ogranicza fotosyntezę, zakłóca transport wody i składników odżywczych, co prowadzi do zaburzeń w funkcjonowaniu roślin. Stres termiczny u chmielu objawia się żółknięciem i zahamowaniem wzrostu pędów bocznych. W fazie kwitnienia, może doprowadzić do uszkodzenia kwiatostanów, a w konsekwencji do redukcji plonu.

Rośliny chmielu osłabione stresem są bardziej wrażliwe na choroby i szkodniki. Niestety, po fali upałów nastąpiło gwałtowne ochłodzenie z częstymi opadami deszczu. Takie warunki sprzyjają rozwojowi mączniaka rzekomego chmielu. W drugiej dekadzie lipca, na wielu plantacjach chmielu w województwie lubelskim stwierdzono bardzo silne objawy choroby. Obserwowano skrócenie międzywęźli pędów bocznych, żółknięcie i zahamowanie rozwoju liści na tych pędach (fot.1) oraz chlorotyczne i nekrotyczne plamki, szczególnie na młodych liściach (fot.2). Niekiedy, wierzchołki silnie porażonych pędów bocznych zamierają. Na niektórych roślinach skrócenie międzywęźli i zahamowanie wzrostu występowało również na pędzie głównym. Objawy przypominają „pędy kłosowate”, które wyrastają bezpośrednio z karpki chmielu wczesną wiosną i są wynikiem infekcji systemicznej *Pseudoperonospora humuli* – sprawcy mączniaka rzekomego.

Nasilenie objawów stresu termicznego jest zróżnicowane w zależności od odmiany i fazy rozwojowej roślin.

W celu ograniczenia strat na chmielu, należy jak najszybciej wykonać zabieg ograniczający występowanie mączniaka rzekomego przy użyciu środków ochrony o działaniu układowym przeznaczonych do ochrony plantacji chmielu przed mączniakiem rzekomym. Aktualny wykaz preparatów dopuszczonych do stosowania na chmielu można znaleźć w programie ochrony <https://www.agrofagi.com.pl/83,rosliny-wlokniste-zielarskie-przemyslowe>

W celu zwiększenia odporności na stresy i poprawy wigoru roślin można dodatkowo zastosować biostymulatory na bazie aminokwasów, czy krzemu lub inne preparaty wspierające rozwój i naturalne mechanizmy obronne rośliny.

Fot. 1. Skrócone pędy boczne u chmielu na skutek mączniaka rzekomego (fot. U. Skomra)

Fot.2. Chlorotyczne i nekrotyczne plamy na liściach chmielu (fot. U. Skomra)

Opracowanie: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach